

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ,
ОСВІТИ ТА СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

**CURRENT ISSUES OF SCIENCE,
EDUCATION AND SOCIETY IN THE
CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**27 грудня 2022 р.
December 27, 2022**

**м. Кременчук, Україна
Kremenchuk, Ukraine**

УДК 33
ББК 65

Актуальні питання науки, освіти та суспільства в умовах сучасних викликів:
збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кременчук,
27 грудня 2022 р.): у 2 ч. Кременчук: ЦФЕНД, 2022. Ч. 2. 71 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання науки, освіти та суспільства в умовах сучасних викликів» з:

БАУ Міжнародний Університет

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Відокремлений структурний підрозділ «Рівненський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України»

Вінницький національний аграрний університет

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ВСП Заліщицький фаховий коледж ім. Є. Храпливого НУБіП України

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Державний біотехнологічний університет

Державний торговельно-економічний університет

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Західноукраїнський національний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Київський університет культури

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Криворізький національний університет

Львівський національний університет ім. І. Франка

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Миколаївський національний аграрний університет

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Національний університет «Чернігівська політехніка»

Національний університет оборони України ім. І. Черняховського

Національний фармацевтичний університет

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Одеський національний екологічний університет

Одеський національний медичний університет

Кульбачний С. В. ЗАСТОСУВАННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	25
Костюченко І. А. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	27
Курагеу Я. Г. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ»	30
Куцокінь К. О. ЛОГІСТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАЧАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС ЗБОРУ ВРОЖАЮ І ТРАНСПОРТУВАННЯ ЙОГО ДО МІСЦЯ ЗБЕРІГАННЯ АБО ПОДАЛЬШОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	31
Кульвановська А. О. НАПРЯМКИ ЗМЕНШЕННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ	33
Литвиненко А. В. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН	35
Олексюк В. О. ОНТОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	37
Онищук К. Г. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ	38
Олещук В. Т. ФЕНОМЕН ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В ТУРИЗМІ	40
Сілакова Г. В., Медведєва І. Г. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	41
Россол І. К. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	43
Посохов І. М., Проскуріна Є. О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄС	45
Скринник В. О. ЛОГІСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	48
Якимова Н. С., Байдін С. В. ВПЛИВ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ МОДЕЛЕЙ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРАЦІ	50

– рентабельності тощо.

4. Формування та розділення надійних потоків для накопичення та передачі інформації.

5. Оцінити результати моніторингу та на основі цього сформувавши рекомендації щодо застосування на підприємстві профілактичних заходів.

Таким чином, з метою ефективного прогнозування банкрутства, дієвого управління кризою слід здійснювати моніторинг усіх змін у діяльності підприємства з ретельним подальшим аналізом житих управлінських заходів і прийнятих рішень.

Список літератури

1. Антошкін В. К. Модель розвитку підприємництва у кризовій ситуації. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2018 р. № 2 (42). С. 18–23.

2. Міщенко В., Домніна І., Коробков Д. Методичний підхід до прогнозування банкрутства підприємства з урахуванням зовнішніх факторів. Science, trends and perspectives. Abstracts of XVII international scientific and practical conference. Tokyo, Japan 2020. P. 56-61. URL: <http://isg-konf.com>

3. Благодетелева-Вовк С.Л. Управління фінансовою санацією підприємств: навч. посібник. К.: Ніка-Центр, 2006. 248 с.

4. Бова В. А. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Збірник XV Міжнародної наукової конференції «Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки». 2016 № 1. С. 155–166.

5. Рудика В. І., Великий Ю. М., Зьома О. Д. Економічна сутність поняття «банкрутство»: причини виникнення та наслідки на підприємстві. Інфраструктура ринку. 2018. № 18. С. 127–132. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/18_2018_ukr/23.pdf

6. Єпіфанова І. М. Банкрутство підприємств: спектр невирішених проблем. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2017. № 1(29). С. 55–63.

УДК 330.8(075)

Литвиненко А. В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики,

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН

Інституціональні зміни – безперервний процес кількісно-якісних і сутнісних змін та перетворень різних соціальних та економічних інститутів, що відбуваються в транзитивних економіках практично безперервно. Деякі з них справляють відчутний позитивний вплив на подальший розвиток економіки, інші – навпаки, сприяють стагнації, а деякі – всупереч розрахункам їхніх авторів – взагалі не впливають на соціально-економічні результати.

Інституціональними називаються такі зміни, які відображаються у прояві нових правил з відповідними механізмами забезпечення їх дотримання, зникненні старих діючих правил, а також змінненні структури трансакцій у межах існуючого набору правил для їх учасників.

Трансформація централізовано-планових економік у ринкові надала багато прикладів інституціональних змін різних масштабів і рівнів, починаючи зі змінення конституційних правил і закінчуючи численними зміненнями на рівні приватних інституціональних угод. З цього ж часу дослідники почали розглядати самі економічні реформи як своєрідні інституційні зміни дискретного характеру.

Спочатку теоретичне обговорення проблем транзитивних економік зводилось до відомої «тріади» - лібералізація торгівлі (ціноутворення), фінансова (макроекономічна) стабілізація та приватизація державної власності на підприємства. При цьому у центрі дискусії знаходились питання тимчасового характеру: в якій послідовності доцільно здійснювати пере-лічені реформи, проводити їх поступово (градуалістські) або паралельно, єдиним пакетом. Разом із цим дискутувалось і само поняття «перехідної економіки», критерії перехідності економічних систем тощо. А питання інституційної трансформації, і перш за все створення надійно захищених прав власності і контрактних прав, а також інших інститутів функціонування ринку, тобто базових умов забезпечення ефективного використання ресурсів, на жаль, знаходилося поза увагою як фахівців, так і політиків [1].

Ситуація почала змінюватися в середині 90-х рр., коли практика показала, що реалізація вказаної тріади реформ зовсім не обов'язково приводить до підвищення ефективності функціонування економіки. Несистемне прийняття законів та їх постійне змінення фактично підвищували рівень невизначеності при прийнятті господарських рішень, покладаючи на економічних агентів значні непродуктивні витрати трансакційного характеру. Всі ці обставини значно підвищили інтерес вчених до вивчення перехідних економік під кутом зору інституціональних змін, що в них відбувалися.

Слід зауважити, що змінення правила – це ще не зміна у поведінці, яка може бути викликана дуже різними, у тому числі і випадковими, причинами, а змінення змісту компонентів правила, що дозволяють індивідам приймати рішення відносно своїх дій. Сказане не означає, що зміни у поведінці індивідів, які намагаються виконувати правило, не можуть привести до змін правила у строгому розумінні цього слова. Навпаки, саме такі відхилення найчастіше і викликають дійсні зміни правил, оскільки будь-який інститут представляє собою сукупність як мінімум двох правил. Отже вище сказане можна віднести і до змін в інститутах, а отже і про інституціональні зміни.

Інституціональні зміни (перетворення) являють собою створення умов для дій ринкової системи шляхом перетворення правових інститутів, формування системи нових організацій та установ ринкового типу, створення нової системи управління народним господарством тощо. Одиницею інституціональних перетворень є інститут, вичленити загальноприйнятне визначення якого достатньо складно (навіть у одного й того ж самого автора зустрічаються різні трактування цього поняття).

Але якщо «інститут» – це «правила гри», у межах яких здійснюється обмін та структуруються взаємодії між учасниками обміну, то метою інституціональних перетворень має бути створення оптимальної системи правил контролю за їх дотриманням і захисту. Тому економічна теорія інститутів не може бути розглянута, якщо в її межах не пояснюються умови і наслідки інституціональних змін, а також сам процес цих змін [1].

Спрямованість інституціональних перетворень і форм їх реалізації визначається тим соціально-економічним середовищем, у якому вони здійснюються, та результатами, яких необхідно досягти. Звідси можна визначити два напрямки розвитку інститутів. Перший базується на перетворенні існуючих ринкових та державних структур, другий – пов'язаний із формуванням нових ринкових структур на основі добровільної згоди між господарюючими суб'єктами. У першому випадку суспільство та економіка відтворюють інститути минулого, поступово вносячи у них змінення, у другому – по-новаторському створюють нові. Але повноцінне здійснення перетворень має на увазі єдність і рівноправ'я двох вище зазначених напрямків. Дійсно, перетворення державної власності «вводить» нові форми і методи її

економічної реалізації та управління нею, взаємозв'язку із іншими формами власності, приводячи до створення нових симбіозних форм. Тим самим здійснюється розвиток другого напрямку інституційних перетворень.

Список літератури

1. Колесніченко І. М. Інституціональна економіка : навчальний посібник / І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко ; за заг. ред. І. М. Колесніченко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 236 с.

Олексюк В. О.

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ОНТОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Соціально-економічні перетворення національної господарської системи за період незалежності, при визначених інноваційних пріоритетах й декларованих намірах реалізувати інноваційний тип розвитку на фундаменті структурних змін господарського механізму й опануванні сучасного технологічного укладу, – не призвели до бажаного результату і не стали дієвим механізмом запровадження високотехнологічних сучасних виробництв із значним обсягом продукування доданої вартості.

Практичний досвід трансформаційних перетворень обумовлює потребу в перегляді фундаментальних засад національного господарського комплексу, ендогенних й екзогенних факторів модернізаційних трансформацій економіки та програмно-цільового обґрунтування ключових векторів інтеграції економіки до світового економічного середовища.

Модернізаційні трансформації здатні перетворювати як економіку, так і суспільство. Для того, щоб процес модернізаційних перетворень став складовою еволюційного розвитку, та одночасно, “спрямованим рухом” важливо консолідувати всі рушійні сили модернізації на реалізацію визначеної мети.

Виходячи з наявних онтологічних передумов, на даному етапі еволюційного розвитку, метою модернізаційних трансформацій є формування моделі постіндустріальної економіки, яка здатна вирішити фундаментальне ресурсне обмеження індустріального розвитку. Дана модель обумовлює активний розвиток інноваційного бізнесу і сфери послуг, домінування нематеріальної сфери виробництва та нематеріальних потреб. Специфічною онтологічною особливістю подібного трансформаційного процесу для постперехідної моделі економіки є те, що вона не пройшла ще всі етапи індустріального розвитку. В даному контексті актуальним завданням є врахування досвіду розвинутих країн і мінімізація негативних дисфункціональних станів та «інституціональних пасток» економічної динаміки. Безперечно перейти на новий етап еволюційного розвитку економіки і суспільства можна тільки за умови залучення ключових рушійних сил соціально-економічних перетворень (інституту держави, суспільства, ринку).

Науковий дискурс співвідношення впливу держави, ринку і суспільства в модернізаційному процесі активізувався в умовах реалізації перехідними пострадянськими економіками трансформаційних змін. Особливим фактором для даних моделей розглядалась потенційна можливість реалізувати «випереджальний розвиток» за ключовими напрямками. В той же час, обмеження впливу ринкових механізмів та суспільних інститутів обумовило системну кризу [1 – 2].

Відтак, модернізаційна трансформація національної економіки є процесом реалізації трансформаційних змін для розбудови більш досконалої структури